P9_TA(2021)0055

Rwanda, fallet Paul Rusesabagina

Europaparlamentets resolution av den 11 februari 2021 om Rwanda, fallet Paul Rusesabagina (2021/2543(RSP))

(2021/C 465/14)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av sina tidigare resolutioner om Rwanda,

— med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna,

— med beaktande av den afrikanska stadgan om mänskliga rättigheter och folkens rättigheter,

— med beaktande av principerna och riktlinjerna för rätten till en rättvis rättegång och juridiskt bistånd i Afrika,

— med beaktande av FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning,

— med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som ratificerades av Rwanda 1975,

— med beaktande av FN:s enhetliga minimiregler för behandling av fångar (”Nelson Mandela-reglerna”), reviderade 2015,

— med beaktande av Kampalaförklaringen om fängelseförhållandena i Afrika,

— med beaktande av skrivelserna från kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR) av den 30 september 2020 till regeringarna i Rwanda och Förenade Arabemiraten om mandaten för den särskilda rapportör om tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, arbetsgruppen för frågor som rör godtyckliga frihetsberövanden, arbetsgruppen för frågor som rör påtvingade eller ofrivilliga försvinnanden samt den särskilda rapportören för främjande av och skydd för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter i kampen mot terrorismen,

— med beaktande av Cotonouavtalet,

— med beaktande av resultatet av den allmänna återkommande utvärderingen av Rwanda av den 25 januari 2021 vid FN:s råd för mänskliga rättigheter i Genève,

— med beaktande av EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati för 2020–2024,

— med beaktande av Wienkonventionen om konsulära förbindelser från 1963,

— med beaktande av uttalandet från Human Rights Watch av den 10 september 2020 *Rwanda: Rusesabagina was forcibly disappeared*,

— med beaktande av uttalandet från Human Rights Watch av den 1 februari 2021 *UN: Countries call out Rwanda's rights record*,

— med beaktande av artiklarna 144.5 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Rwandas stränga medielagar, som infördes i kölvattnet på folkmordet 1994, fortsätter att ha negativ inverkan på yttrandefriheten under president Paul Kagame. Regeringen har gripit, kvarhållit och åtalat kritiker och regeringsmotståndare i politiskt motiverade rättegångar i Rwanda och vid upprepade tillfällen hotat andra utanför landet. Vissa har angripits fysiskt och till och med dödats.

Torsdagen den 11 februari 2021

B. Rwanda har en global frihetspoäng på 22 av 100 ([1]) och klassas som ”ofritt”. Rwandas transnationella repression är exceptionellt vittomfattande i fråga om taktik, måltavlor och geografisk räckvidd och inbegriper digitala hot, attacker med spionprogram, skrämsel och trakasserier mot familjemedlemmar, kontroller av hur folk förflyttar sig, överlämnanden och mord. Regeringen har fysiskt angripit rwandier i minst sju länder sedan 2014.

C. Folkmordet på tutsierna i Rwanda, som kostade mellan 800 000 och 1 miljon människor livet – massakrerade under fruktansvärda förhållanden av den enda anledningen att de var tutsier – och som åtföljdes av massakern på hutus som motsatte sig denna utrotning, vilar fortfarande tungt över landet och hela regionen.

D. Folkmordet i Rwanda och inbördeskriget 1994 har fortfarande negativa konsekvenser för stabiliteten i regionen.

E. Den i USA bosatte människorättsförsvararen och belgiske medborgaren Paul Rusesabagina, en stark kritiker av president Paul Kagame och regeringen under det styrande partiet Rwandiska patriotiska fronten, greps i Kigali den 31 augusti 2020 anklagad på 13 punkter för bland annat finansiering av terrorism, väpnat rån, bortförande, mordbrand, mordförsök, olaga hot och misshandel. Fyra av åtalspunkterna har dragits tillbaka och de återstående avser händelser som inträffade i Nyaruguru-distriktet i juni 2018 och i Nyamagabe-distriktet i december 2018.

F. Paul Rusesabagina var VD för hotellet *Hôtel des Mille Collines* i Kigali under folkmordet 1994, där han erbjöd husrum och skydd åt 268 tutsier och moderata hutus på flykt undan dödandet. Paul Rusesabagina är en internationellt erkänd människorättsaktivist vars historia berättades i filmen *Hotel Rwanda*. För sina berömvärda insatser belönades han med presidentens frihetsmedalj 2005.

G. Paul Rusesabagina grundade det politiska partiet PDR-Ihumure 2006 och är för närvarande ledare för Rörelsen för demokratisk förändring (MRDC), en koalition där bland annat PDR-Ihumure ingår. Nationella befrielsefronten (FLN), PDR-Ihumures väpnade gren, tog på sig ansvaret för en serie väpnade angrepp 2018.

H. Den 27 augusti 2020 tvångsförflyttades Paul Rusesabagina från Dubai till Kigali under osäkra omständigheter och visade sig igen först den 31 augusti 2020 vid Rwandiska undersökningsbyråns huvudkontor. Domstolen i Rwanda rapporterade att Paul Rusesabagina greps på Kigalis internationella flygplats, och gick därmed emot en tidigare polisrapport som hävdade att han greps genom ”internationellt samarbete”. Myndigheterna i Förenade Arabemiraten förnekar all inblandning i hans förflyttning och efterföljande gripande. Frihetsberövande och förflyttning i laga ordning av en misstänkt från ett land till ett annat för straffrättsliga förfaranden bör ske genom utlämningsförfaranden under övervakning av en oberoende domstol.

I. Paul Rusesabagina har nekats tillgång till juridiskt biträde som han valt själv. De internationella advokater som han valt till sitt försvar förvägras alltjämt de nödvändiga tillstånden för att representera honom.

J. Paul Rusesabaginas åtal, ärendeakt och andra handlingar som krävs för att förbereda hans försvar beslagtogs den 23 december 2020 av direktören vid Mageragerefängelset. Fängelsedirektören greps den 8 februari 2021. Rättegången mot Paul Rusesabagina och 19 andra personer åtalade för kopplingar till terrororganisationer har skjutits upp till den 17 februari 2021. Den officiella anledningen till att rättegången sköts upp är att den rwandiska regeringen inte kunna träffa deras juridiska biträde på grund av covid-19-restriktioner.

K. Paul Rusesabaginas familj är ytterst oroad över hans hälsotillstånd, då han tidigare överlevt cancer och lider av hjärt- och kärlproblem som han tar receptbelagda läkemedel mot. De läkemedel som hans familj skickade med diplomatpost via den belgiska ambassaden i Rwanda gavs enligt uppgift aldrig till honom. Han får medicinering som förskrivits av en rwandisk läkare utan att känna till vilken typ av läkemedel den innehåller.

([1]) Enligt rapport från Freedom House i *Freedom in the World 2020*.

1. Europaparlamentet fördömer det påtvingade försvinnandet, det olagliga överlämnandet och frihetsberövandet under isolering av Paul Rusesabagina.

2. Europaparlamentet understryker att Paul Rusesabaginas påtvingade försvinnande den 27–31 augusti 2020 strider mot Rwandas skyldigheter enligt den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (artiklarna 6 och 9), konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (artiklarna 2 och 16) och den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna (artikel 9).

3. Europaparlamentet erinrar om att utlämning av en misstänkt till ett annat land endast bör ske enligt utlämningsförfaranden under oberoende tillsyn för att garantera utlämningsbegärans lagenlighet och försäkra sig om att den misstänktes rätt till en rättvis rättegång garanteras till fullo i det begärande landet.

4. Europaparlamentet fördömer de rwandiska myndigheternas begränsningar av grundläggande rättigheter och friheter och deras godtyckliga användning av häktning för att slå ner avvikande åsikter utan att förse Paul Rusesabagina med minimigarantier för en rättvis rättegång eller låta honom ha regelbunden kontakt med sin familj.

5. Europaparlamentet uppmanar de rwandiska myndigheterna att tillhandahålla en fullständig och bekräftad redogörelse för hur Paul Rusesabagina greps och förflyttades till Kigali. Parlamentet efterlyser en internationell, oberoende, öppen och trovärdig utredning av hans förflyttning och gripande.

6. Europaparlamentet uttrycker djup oro över kränkningarna av Paul Rusesabaginas rättigheter. Parlamentet uppmanar de rwandiska myndigheterna att låta Paul Rusesabagina genomgå ett rättvist och offentligt förhör av en behörig, oberoende och opartisk domstol som tillämpar internationella människorättsnormer. Parlamentet erinrar den rwandiska regeringen om dess skyldighet att garantera grundläggande rättigheter, inklusive tillgång till rättslig prövning och rätten till en rättvis rättegång, såsom föreskrivs i Afrikanska stadgan och andra internationella och regionala människorättsinstrument, däribland Cotonouavtalet, särskilt artiklarna 8 och 96 i detta. Parlamentet uppmanar Rwandas rättsväsen att tillförsäkra Paul Rusesabagina ett omedelbart och rättvist överklagande som uppfyller kraven i rwandisk och internationell lagstiftning.

7. Europaparlamentet begär att Paul Rusesabagina ska tillåtas ha konfidentiella samråd med juridiskt biträde som han själv valt samt regelbunden och säker kontakt med sin familj. Parlamentet erinrar de rwandiska myndigheterna om att Paul Rusesabagina har rätt att till fullo få tillgång till sitt åtal, sin ärendeakt och andra handlingar för att kunna ifrågasätta lagenligheten i sitt gripande. Parlamentet erinrar om principen om oskuldspresumtion.

8. Europaparlamentet uttrycker djup oro över Paul Rusesabaginas hälsotillstånd, särskilt med tanke på att covid-19 kan utgöra en betydande fara för hans liv. Parlamentet uppmanar de rwandiska myndigheterna att i alla situationer garantera Paul Rusesabaginas fysiska integritet och psykosociala välbefinnande och låta honom ta sin vanliga medicinering. Parlamentet uppmanar den rwandiska regeringen att låta hans medicinska situation övervakas av en läkare i Belgien, såsom begärdes av Belgiens utrikesminister den 4 februari 2021. Parlamentet uppmanar Rwandas regering att ytterligare se till att alla fångar åtnjuter adekvat hälso- och sjukvård.

9. Europaparlamentet fördömer politiskt motiverade rättegångar, åtal mot politiska motståndare och föregripande av rättegångsresultat. Parlamentet uppmanar med kraft de rwandiska myndigheterna att säkerställa delningen mellan den administrativa, lagstiftande och dömande makten, särskilt rättsväsendets oberoende. Parlamentet uppmanar Rwanda att öppna upp sin politiska sfär och förbättra sitt facit på människorättsområdet. Parlamentet förväntar sig att Rwanda genomför rekommendationerna i landets allmänna återkommande utvärdering från människorättsrådet i Genève den 25 januari 2021.

10. Europaparlamentet uppmanar Rwandas regering att respektera och fullt ut stödja rätten att protestera och rätten till yttrande- och mötesfrihet och att inte försöka inskränka dessa rättigheter.

11. Europaparlamentet uppmanar Rwandas regering att ratificera den internationella konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden samt Romstadgan för att bli medlem i Internationella brottmålsdomstolen. Parlamentet uppmanar Rwanda att låta FN:s underkommitté för förebyggande av tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning återuppta sina besök. Parlamentet uppmanar Rwandas myndigheter att i brådskande ordning gå vidare med översynen av landets förklaring där enskilda personer och icke-statliga organisationer ges rätt att inkomma med klagomål direkt till Afrikanska domstolen för mänskliga och folkens rättigheter, samt att återställa och återinföra denna förklaring.

12. Europaparlamentet uppmanar EU att vidta omedelbara åtgärder för att se till att lagenligheten i Paul Rusesabaginas gripande och rättegång utreds och att hans rättigheter som EU-medborgare upprätthålls i alla skeden av denna process. Parlamentet uppmanar EU:s delegation i Rwanda, samt medlemsstaternas diplomatiska representationer, särskilt Belgiens ambassad i Rwanda, att övervaka Rusesabaginas rättegång, att besöka honom i fängelse och att ta upp hans fall i samtalen med de rwandiska myndigheterna.

13. Europaparlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten, kommissionen och EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter att förstärka människorättsdialogen med Rwanda på högsta nivå för att se till att landet fullgör sina bilaterala och internationella åtaganden. Parlamentet betonar att mänskliga rättigheter, rättsstatlighet samt ett öppet och lyhört styre måste bli en mycket större prioritering i det internationella utvecklingsarbetet i Rwanda.

14. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, EU:s medlemsstater, EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, FN:s generalsekreterare, Afrikanska unionens institutioner, Östafrikanska gemenskapen, den gemensamma parlamentariska AVS–EU-församlingen, Panafrikanska parlamentet, Paul Rusesabaginas försvarare samt Rwandas president och parlament.